

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 14/2015-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kotusom, Žižkova 6, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Tpo 33/2014-48 zo 14. augusta 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tpo 33/2014-48 zo 14. augusta 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, pričom uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 22/2014 zo 7. júla 2014 bol podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do tzv. preventívnej väzby. Následne sťažovateľ podaním zo 17. júla 2014 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, na základe čoho Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 0 Tp 26/2014 z 31. júla 2014 rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu. Krajský súd však na základe sťažnosti prokurátora označené uznesenie okresného súdu napadnutým uznesením zrušil, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dôvody väzby obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, v dôsledku čoho má byť nepresvedčivé, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. To má mať za následok porušenie označených práv a slobôd. Sťažovateľ uvádza, že napadnuté uznesenie nijako nereaguje na ním prednesenú argumentáciu, že hospitalizácia poškodenej na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení priamo vylučuje materiálnu podmienku väzby, t. j. naplnenie obavy z pokračovania v trestnej činnosti, resp. dokonania trestného činu. Podľa názoru sťažovateľa tak krajský súd „*argumentuje len akousi abstraktnou hrozbou, bez jej objektívnej možnosti reálnej hrozby, resp. vôbec nijako nereagoval na tak podstatný argument sťažovateľa o absentujúcich materiálnych podmienkach preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čím zároveň porušil právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR a čl. 5 ods. 4 Dohovoru*“.

Rovnako namieta záver krajského súdu, že pre krátkosť času obvineného vo väzbe nedošlo ani k porušeniu zdržanlivosti a primeranosti pri rozhodovaní, pretože väzbu je nutné kvalifikovať ako „*veľmi vážny zásah do osobnej slobody*“. Poukazuje pritom na potrebu starostlivosti o syna vo veku 12 rokov, ktorý má byť v náhradnej starostlivosti u sestry poškodenej, ako aj na výkon funkcie konateľa a spoločníka obchodnej spoločnosti [REDACTED]. Nadväzne na to uvádza, že vykonaním výsluchu poškodenej mimo zákonom ustanoveného času na vykonanie procesných úkonov orgánov činných v trestnom konaní malo dôjsť k porušeniu § 55 ods. 2 Trestného zákona, od čoho odvíja záver o nezákonnosti tohto dôkazu. Poukazom na emočnú stránku prípadu sťažovateľ spochybňuje hodnovernosť vyšetrovacích úkonov, osobitne už uvedeného dôkazu (výsluchu poškodenej), pri ktorom namieta aj prítomnosť ich spoločného syna. V konečnom dôsledku sťažovateľ poukazuje na rozpory v lekárskejších správach o následkoch útoku na poškodenú a na orgánmi činnými v trestnom konaní zabezpečený dôkazný materiál v čase rozhodovania súdu, ktorý nemá obsahovať „*žiadne ďalšie čo i len nepriame dôkazy, ktoré by odôvodňovali jednotlivo a zároveň vo vzájomnom súhrne, že sa sťažovateľ ako obvinený skutku tak, ako mu je kladený za vinu v uznesení o vznesení obvinenia skutočne dopustil*“.

V danom prípade absolútne absentuje akýkoľvek iný dôkaz, ako napríklad zdokumentovanie miesta činu a podobne.“

Pri svojej argumentácii sťažovateľ poukazuje na podľa jeho názoru relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu vo väzobných veciach.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci vydal takéto rozhodnutie:

„1 Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 33/2014 porušil čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy... čl. 5 ods. 4 Dohovoru v súvislosti s právom [REDAKOVANÉ] na rozhodnutie o zákonnosti väzby v súlade s konaním ustanoveným zákonom.

2. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 33/2014 porušil čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy... čl. 5 ods. 4 Dohovoru... ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... v súvislosti s právom [REDAKOVANÉ] na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie.

3. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Tpo 33/2014-44 z 14. augusta 2014 zrušuje.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie [REDAKOVANÉ] vo výške 5.000 €... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 340,90 €..., ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kotusa... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.1 K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok

vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov a nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno sťahovať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

Vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen

pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Vychádzajúc z judikatúry ESLP ústavný súd pripomína, že sudy majú povinnosť preskúmať dôvody väzby obvineného v priebehu konania a prepustiť ho na slobodu, ak okolnosti ďalej neodôvodňujú pokračovanie pozbavenia jeho osobnej slobody. Dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu môže odôvodňovať väzbu v počiatocnom štádiu konania, avšak v určitom štádiu konania to už nepostačuje. Posúdenie dôvodnosti trvania väzby nemôže byť abstraktné, ale musí zohľadňovať konkrétne okolnosti každého prípadu (McKay v. Veľká Británia, rozsudok z 3. októbra 2006, bod 45; Kudla v. Poľsko, rozsudok z 26. októbra 2000, bod 110). Právo obvineného podať žiadosť o preskúmanie zákonnosti jeho väzby zaručuje čl. 5 ods. 4 dohovoru (Rakevich v. Rusko, rozsudok z 28. októbra 2003, bod 43). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibiharie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27). Argumenty súdu pre a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. Boicenco v. Moldavsko, rozsudok z 11. 6. 2006, bod 142).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom. Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Obdobne aj čl. 5 ods. 1

dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Obdobne aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru je predmetom súdneho prieskumu „zákonnosť“ pozbavenia osobnej slobody.

Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným alebo odovzdaním dohľadu nad obvineným do iného členského štátu Európskej únie podľa osobitného predpisu.

Krajský súd v relevantnej časti svojho uznesenia č. k. 4 Tpo 33/2014-48 zo 14. augusta 2014, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 26/2014 z 31. júla 2014 a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, uviedol:

„Po preskúmaní veci odvolací sud zistil, že obvinený [REDAKOVANÉ] si podal dňa 17.7.2014 prostredníctvom obhajcu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. V žiadosti poukázal na absenciu materiálnych podmienok preventívnej väzby, ktorú vidí hlavne v tom, že poškodená je umiestnená v nemocnici na oddelení ARO, bez vyhliadok na zlepšenie zdravotného stavu, čo svedčí tomu, že sa k nej nemôže ani dostať. Je názoru, že v danom prípade nie je daná odôvodnená obava na preventívnu väzbu. Obvinený má taktiež vážne pochybnosti aj o tvrdení poškodenej [REDAKOVANÉ] vo vzťahu k skutku, z ktorého je obvinený. Podľa neho sa jedná iba o súhrn viacerých okolností. Účelom väzby je podľa obvineného zabezpečiť riadny priebeh trestného konania, nakoľko predstavuje veľmi vážny zásah do osobnej slobody, a preto je potrebné dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti. Obhajoba je presvedčená, že väzba v danom prípade je príliš prísny až neprimeraným zaisťovacím opatrením, keďže má s poškodenou spoločného syna, preto navrhol, aby bol z väzby prepustený, resp. aby bola väzba nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Procesná sudkyňa Okresného súdu Košice II postupovala správne, keď na základe negatívneho stanoviska okresného prokurátora k žiadosti obvineného o prepustenie na slobodu, obvineného vypočula. Obvinený vo svojej výpovedi okrem iného poukázal na to, že v prípade, ak by bola poškodená prepustená z hospitalizácie, odišiel by bývať k svojej matke do [REDAKOVANÉ], ktorá má 3-izbový byt a v ktorom býva spolu s jeho bratom [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] v ktorom obvinený býva s poškodenou, je vo vlastníctve jeho matky. Ďalej vo svojej výpovedi poukázal na spôsob spolužitia s obvinenou.

Procesná sudkyňa uznesením sp. zn. 0Tp 26/2014 zo dňa 30.6.2014 podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. rozhodla tak, že ponechala na slobode obvineného [REDAKOVANÉ] a väzbu nahradila dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zároveň podľa § 80 ods. 2 Tr. por, uložila obvinenému povinnosť oznámiť každú zmenu miesta pobytu. Krajský súd uznesením sp. zn. 4Tpo 22/2014 zo dňa 7.7.2014 podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil

napadnuté uznesenie a podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zbral obvineného [REDACTED] do väzby.

Od uvedeného dňa vo veci nebol vykonaný žiadny iný procesný úkon. to znamená, že trestný spis obsahuje výpoveď obvineného, poškodenej, lekárske správy a odpis registra trestov.

Odvolačí súd sa nestotožňuje s uznesením procesnej sudkyne z dôvodu, že rozhodla predčasne bez náležitého zistenia skutkového stavu, je potrebné poukázať, že obvinený bol vzatý do väzby z dôvodu, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a obvinený je dôvodne podozrivý, že sa skutku dopustiť mohol a sú tu obavy s poukazom na predchádzajúci spôsob života obvineného a požívanie alkoholických nápojov, že by mohol v takejto trestnej činnosti pokračovať.

Už zo samotného obsahu žiadosti a z výpovedí obvineného je zrejmé, že jeho tvrdenia sa javia byť ako účelové. V žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu uviedol, že ak by poškodená [REDACTED] bola prepustená z ústavnej starostlivosti, mala by kde bývať, lebo previedol na ňu byt vo [REDACTED], v ktorom býva momentálne sestra poškodenej s ich synom. Vo svojej, výpovedi pred procesnou sudkyňou však tvrdil, že ponechá bývať poškodenú v dome jeho matky na [REDACTED] a on sa odsťahuje do bytu ku svojej matke, ktorá býva v [REDACTED] spoločne s jeho bratom.

Odvolačí súd poukazuje, že obvinený [REDACTED] bol vzatý do väzby na základe uznesenia krajského súdu, pričom väzba obvinenému začala plynúť od 29.6.2014 od 01.05 hod. do 30.6.2014 do 15.25 hod. a od 7.7.2014 od 1 1.30 hod. Za krátku dobu, v ktorej je obvinený vo väzbe, nedošlo k žiadnej podstatnej zmene v dôkaznej situácii, pričom naviac existuje obava, že vzhľadom na závažné poškodenie zdravotného stavu poškodenej môže dôjsť aj k zmene právnej kvalifikácie konania obvineného. Rozhodnutie procesnej sudkyne nemá oporu v zabezpečených dôkazoch a z toho dôvodu je predčasné a odporuje zásadám trestného konania vo vzťahu k dôvodnosti trvania väzby. Pre krátkosť času, počas ktorého je obvinený vo väzbe, nedošlo ani k porušeniu zásady zdržanlivosti a primeranosti. Na druhej strane je potrebné poukázať, že úlohou orgánov činných v trestnom konaní je plynule konať

vo väzobných veciach a zabezpečovať všetky potrebné dôkazy, ktoré by mali napomôcť k objektívnemu rozhodnutiu o väzbe.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa odvolací súd nestotožnil s dôvodmi napadnutého uznesenia procesnej sudkyne, preto podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a podľa § 79 ods.3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu. S poukazom na predčasnosť a neúplnosť dôkazov nenahradil dôvody väzby obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka.“

Ústavný súd považuje za potrebné najskôr uviesť, že mu neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Rovnako tak pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Ústavný súd po vykonaní jemu prislúchajúcemu prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu bolo odôvodnené dostatočne a ústavne konformne. Ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľa o arbitrárnej podstate napadnutého uznesenia, keďže označené uznesenie vychádza z konkrétnych (skutkových) okolností zohľadňovaných pri rozhodovaní o sťažovateľovej väzbe, zistených zo svedeckej výpovede poškodenej, lekárskejších správ a ďalších dôkazov. Hodnotenie týchto dôkazov z hľadiska, či obsahujú dostatočné dôvody na vzatie sťažovateľa do väzby, realizuje vo väzobných veciach prvostupňový všeobecný súd a toto hodnotenie následne skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe. Tieto súdy sú funkčne usposobené na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takého zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Sťažovateľom iniciovaný ústavný prieskum jeho väzobného rozhodnutia teda mohol

spočívať len posúdení, či k zamietnutiu žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby došlo z dôvodov a spôsobom, ktoré ustanovuje Trestný poriadok. Pri realizovaní svojho prieskumu však ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd danosť dôvodov väzby odôvodnil primerane, pričom jeho rozhodnutie nebolo vydané len na základe abstraktnej úvahy.

Aj ústavný súd (podobne ako krajský súd) v tejto súvislosti prízvukuje, že v danom štádiu trestného konania postačuje, aby sa odôvodnenie uznesenia o väzbe opieralo o konkrétne skutočnosti zistené v súlade s Trestným poriadkom, a nie je potrebné preukázanie spáchania trestného činu sťažovateľa v takej kvalite, ako to je nevyhnutné pri vydaní meritórneho rozhodnutia.

K námietke sťažovateľa, že krajský súd nereagoval na tvrdenie sťažovateľa o absentujúcich materiálnych podmienkach preventívnej väzby, ústavný súd uvádza, že všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach nevyhnutne nemusia odpovedať na každý argument predložený procesnou stranou, pretože pre ústavnú konformnosť napadnutého uznesenia postačuje odpoveď na jeho relevantnú argumentáciu. Tou sa však námietka absencie materiálnych podmienok preventívnej väzby nejaví, pretože ani skutočnosť, že v čase rozhodovania o väzbe bola poškodená hospitalizovaná v zdravotníckom zariadení, ešte úplne nevyučuje možnosť, aby sa v prípade ponechania sťažovateľa na slobode tento nepokúsil pokračovať v páchaní niektorého z trestných činov, z ktorých spáchania bol obvinený. Tu sa žiada pripomenúť, že krajský súd pri svojom rozhodnutí zdôvodnil obavu, že by sťažovateľ mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti konkrétnymi skutočnosťami o jeho predchádzajúcom správaní (spôsobe života) a používaní alkoholických nápojov. Obdobne možno odmietnuť aj sťažovateľom tvrdené porušenie zásad zdržanlivosti a primeranosti pri vzatí sťažovateľa do väzby, keďže krajský súd na tento jeho argument odpovedal, hoci podľa názoru sťažovateľa tak urobil neuspokojivým spôsobom.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že pre vyslovenie namietaného porušenia označených práv nestačí subjektívny názor sťažovateľa o ich porušení, ale

k takémuto porušeniu práv aj reálne musí dôjsť. Pri svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľových základných práv už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd sa pridržá názoru, že jeho prípadný zásah spočívajúci v nahradení právneho názoru krajského súdu je možné realizovať len v prípade nezlučiteľnosti napádaného rozhodnutia krajského súdu s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle ustálenej judikatúry by mohol napadnutý právny názor krajského súdu nahradiť iba v prípade, ak by bol tento svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by však bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. To sa však v danej veci nestalo, keďže krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci [§ 71 ods. 1 písm. c) a § 79 ods. 3 Trestného poriadku] interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj právne akceptovateľné. Námietky sťažovateľa týkajúce sa dôveryhodnosti svedeckých výpovedí zabezpečených orgánmi činnými v trestnom konaní a spochybnenia skutkových okolností, za ktorých mal byť trestný čin spáchaný, však nemôžu byť predmetom prieskumu realizovaného ústavným súdom o väzbe sťažovateľa.

Po prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu z hľadísk, ktoré ústavný prieskum pripúšťa, teda ústavný súd konštatuje, že v sťažovateľovom prípade sa nepreukázala neoprávnenosť rozhodnutia obmedzujúceho osobnú slobodu sťažovateľa, resp. preukázala sa jeho udržateľnosť vo vzťahu k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia

napadnutého uznesenia v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Na základe toho ústavný súd považoval sťažnosť v tejto časti za zjavne neopodstatnenú, a preto ju podľa § 25 zákona o ústavnom súde odmietol.

2.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010) poukazuje na skutočnosť, že implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na spravodlivé súdne konanie vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy obsahujúce základné procesné atribúty práva na osobnú slobodu, ktoré zahŕňajú aj právo na spravodlivé súdne konanie pri pozbavení osobnej slobody.

Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy. Napokon z obdobných dôvodov potvrdzuje neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode aj ESLP, podľa ktorého sa na toto konanie priamo použijú ustanovenia čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. júna 1971, séria A, č. 12, § 76). S prihliadnutím na uvedené ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti považoval za zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 682/2014).

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti (najmä návrhom na priznanie finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015